

Stortingets næringskomité
Stortinget
0026 OSLO

Vår saksbehandler
Sigrun Pettersborg

Vår dato
21.10.2021
Deres dato

Vår referanse
21/00093-11
Deres referanse

Statsbudsjettet 2022 - høringsinnspill fra Norges Bondelag

Inntekt – tilleggsforhandlinger og kostnadskompensasjon

Vi takker for muligheten til å gi vårt innspill til statsbudsjettet for 2022. Det er en alvorlig situasjon i landbruket, noe bruddet i jordbruksforhandlingene i vår viste. Inntektene må opp! De viktigste politiske verktøyene for dette ligger i de årlige jordbruksforhandlingene på våren, og ikke i behandlingen av statsbudsjettet. Landbruket opplever imidlertid nå en kraftig kostnadsvekst, der kostnadene har spist opp den forventede inntektsøkningen Stortinget la til grunn da de vedtok jordbruksoppjøret i juni. Budsjettneemnda for jordbruket beregna tidlig i september at kostnadene for kunstgjødsel og byggevarer aleine har steget med 754 millioner kroner mer enn forutsatt. I tillegg kommer kraftig kostnadsvekst også på strøm og andre faktorer, samt videre prisøkninger på gjødsel. Faglaga i jordbruket og staten er derfor i tilleggsforhandlinger om kompensasjon for den kraftige kostnadsveksten. En slik kompensasjon må på plass og finansieres i statsbudsjettet for 2022, slik at bonden kan få utbetaling innen rimelig tid - i februar.

Investeringsvirkemidler til jordbruket

Mens tiltak for høyere inntekt er en del av jordbruksforhandlingene, er statsbudsjettet for 2022 viktig for å sikre investeringsmidler til landbruket. Kravet om overgang til løsdrift for storfe innen 2034 betyr at behovet er svært stort. Det er stor interesse for investeringsmidler i landbruket generelt. I 2020 ble hele den tilgjengelige ramma til investeringer og bedriftsutvikling i jordbruket (IBU-midlene) brukt opp allerede innen sommeren, i alle fylker med unntak for Troms og Finnmark.

Investeringsbehovet ved overgang til løsdrift skyldes endret regelverk, og ikke naturlig utrangering og nedslitte fjøs. Behovet for investeringer vil derfor komme på et annet tidspunkt enn det som er økonomisk optimalt for bonden. Mange av melkebrukene som skal legges om til løsdrift, er små og mellomstore bruk, og de ligger spredt i landet. Ved å tilføre investeringsmidler sikres ikke bare lokal aktivitet, men også utviklingen av et konkurransedyktig landbruk basert på ulike bruksstørrelser, og dermed tilpassa areal- og ressursgrunnlaget i alle deler av landet.

Norges Bondelag ber Stortinget tilføre investerings- og bedriftsutviklingsmidlene i landbruket (IBU-midlene) ei betydelig tilleggsføring i statsbudsjettet for 2022. Vi ber også om at man tar inn over seg situasjonen i melke- og storfekjøttproduksjonen i fremtidige bevilgninger og legger til rette for langsiktig forutsigbarhet slik at det vil være mulig å bygge om frem mot 2034. Norges Bondelag mener det er helt avgjørende at også de små og mellomstore brukene kan klare

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

overgangen til løsdrift og ber om at investeringsvirkemidlene innrettes slik at de sikrer en variert bruksstruktur i hele landet.

Behov for økt satsing på et klimavennlig jordbruk

I forslag til statsbudsjett for 2022 foreligger det ingen nye virkemidler som gir ei styrka satsing på et mer klimavennlig jordbruk. Norges Bondelag viser til behandlingen av Meld. St. 13 (2020–2021) Klimaplan 2030 hvor SV og Senterpartiet leverte følgende merknad: «Stortinget ber regjeringen opprette et «Bionova», et klimafond på 10 mrd. kroner for landbruket, hvor utøvere kan søke støtte til omlegging av produksjon og drift slik at klimautslippene reduseres per produsert enhet. Fondet skal også bidra til å finansiere tiltak for økt binding av CO₂ i skog og jord.» Denne merknaden er fulgt opp i Hurdalsplattformen, hvor det slås fast at regjeringen vil: «Oppfylle staten og landbrukets avtale om kutt av klimagassutslipp i landbruket ved hjelp av nye verktøy. Det viktigste nye verktøyet vil være etablering av Bionova, en finansieringsmekanisme til støtte for klimatiltak i landbruket.» Norges Bondelag er positiv til at regjeringen skal etablere Bionova. Tiden mot 2030 må brukes godt og det haster å komme i gang. Det må settes av tilstrekkelig med midler til etablering av Bionova allerede i neste års statsbudsjett. Sp og SVs merknad om å etablere et klimafond på 10 mrd. kr. bør legges til grunn. Norges Bondelag vil understreke viktigheten av at avgjørende at finansiering av Bionova legges inn i de ordinære statsbudsjettprosessene og ikke de årlige jordbruksforhandlingene.

Dyrevelferd

Landbruket trenger et Mattilsyn som har tilstrekkelig ressurser til å følge opp tilsyn og dyrevelferden. Utvikling innenfor dyrevelferd og regelverk må skje på et faglig grunnlag og være konsekvensutredet. Mattilsynet må sikres kompetanse og økonomisk handlingsrom, men bevilgningen som er satt av i dette budsjettet svarer ikke på behovet. En budsjettøkning på 1,6 % som foreslått, inkludert 10 millioner til digitalisering, er reelt sett nedgang fordi det ikke en gang kompenserer lønnsveksten.

God veterinærdekning i hele landet er avgjørende for dyrevelferden og for å kunne opprettholde et landbruk over hele landet. Dagens løsning ikke er bærekraftig, men på bristepunktet. Den må gjøres mer robust så det er trygg tilgang til veterinærtjenester i hele landet, til enhver tid. I forslaget til statsbudsjett er det lagt inn en prisjustering av vaktgodtgjørelsen, men ingen økning i stimuleringstilskudd som ville gitt insentiv til flere veterinærer i praksis.

Tilskudd til erstatning til, og til omstilling for pelsdyrbønder på grunn av næringsforbudet

Stortinget har vedtatt å avvikle pelsdyrproduksjonen i Norge seinest innen 1. februar 2025. I forslaget til statsbudsjett foreslår regjeringa å øke bevilgningen til kompensasjon og erstatning etter avvikling av pelsdyrhold med 1120 mill. kroner til 1470 mill. kroner.

Det er fortsatt uvisst hva den samla erstatningssummen vil beløpe seg til, da det gjenstår avklaringer knytta til reglene for erstatningsutmåling. Beregninger utført av næringa sjøl viser at erstatningssummen kan bli vesentlig høyere enn det som er foreslått avsatt i neste års budsjett. Det er samtidig sannsynlig at de aller fleste erstatningssakene vil komme raskt, da næringsutøverne både ønsker og har sterkt behov for å avslutte pelsholdet så raskt som råd slik situasjonen har endt opp, og komme seg videre i livet. Få, om noen, har noe ønske om å bruke tida helt fram til 2025 før de avvikler. Det blir trolig heller ikke mulig, siden infrastrukturen rundt næringa vil rakne før den tid.

For å ta høyde for å kunne imøtekomme alle krav raskt bør bevilgningene til både til kap. 1142 post 77 *Tilskott til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhald* og post 78 *Tilskott til omstilling ved avvikling av pelsdyrhald*, gjøres som overslagsbevilgninger.

Kap. 1138 Støtte til organisasjoner

Landbruks- og matdepartementet gir støtte til en rekke organisasjoner som arbeider innenfor departementets målområder. Denne posten er i Statsbudsjettet holdt uendret med unntak av Geitmyra matkultursenter. Støtten til disse organisasjonene har stått uendret i hele 8 årsperioden under den avgåtte regjeringen, noe som betyr en betydelig reell nedgang i støtten til organisasjonene. I tillegg har noen organisasjoner kommet til i samme periode. Dette er sulteforing av organisasjonene over tid. Til sammenligning er posten til organisasjoner over KLDs budsjett (Post 70) økt med 1,4 mill. kroner og fått en priskompensasjon.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Bjørn Gimming

Sigrid Hjørnegård